

Донсода

Інвестори чи рейдери?

58

Віра ТКАЧЕНКО

Понад століття содовий завод вважався візитівкою Лисичанська, гордістю Донбасу. Завдяки йому місто стало своєрідним центром хімічної промисловості, адже найбільше підприємство галузі на рубежі ХХ століття виробляло 80 відсотків усієї соди в царській Росії. Тоді завод під іменням «Донсода» посідав друге місце в Європі з випуску цієї продукції.

На відміну від інших, підприємство зберегло свій потенціал, не перетворилося на збиткове навіть у роки загального занепаду на початку 90-х минулого століття. Та час диктує свої вимоги. Розвивати, модернізувати, зрештою, навіть утримувати вже існуюче виробництво лише за рахунок держави стає дедалі складніше. Тож на початку 2004-го за згодою трудового колективу Лисичанський содовий змінює форму власності і переходить у приватні руки. Тоді обійшлося без особливих потрясінь. До честі нових господарів на «Лиссоді» не скорочено жодного працівника, підприємство починає поволі налагоджувати стабільну роботу. Та 2007-го на заводі знову змінюється власник, цього разу контрольний пакет акцій зосереджується в руках російської компанії, якій підконтрольні більшість підприємств-виробників соди Російської Федерації. Непорозуміння між трудовим колективом та новоспеченими власниками розпочалося в середині літа минулого року. Зупинений для планового ремонту завод так і не зміг у відведені для цього строки розпочати роботу. Виникли проблеми з виплатою заробітної плати, точніше, людям узагалі перестали її платити. На підприємстві заговорили про масові звільнення. Це призвело до того, що

содовики перекрили автомобільну дорогу, вимагаючи погашення заборгованості, скасування наказу про скорочення. Ситуація змінюється тільки після втручання керівництва Всеукраїнської спілки робітників, представників Луганської обласної державної адміністрації, міської влади. Дирекція «Лиссоди» в екстреному порядку скасовує наказ про скорочення штатів, зітхнувши з полегшенням, робітники готуються до пуску заводу. Водночас затверджується графік погашення заборгованості перед державним підприємством «Лисичанська ТЕЦ», що на 95 відсотків забезпечує парю роботу підприємства. Адаже через невчасні розрахунки тепловика заборгували ДК «Газ України» більш як 30 мільйонів гривень. Більше того, на перемовинах у столиці для державного підприємства «Лисичанська ТЕЦ» установлено ліміти природного газу під гарантії облдержадміністрації, яка зобов'язалася вчасно сплачувати за споживання газу. Здавалося б, проблемні питання вичерпані. Підприємство у найстисліші терміни мало б запустити виробництво, поновити свою діяльність. Та не так сталося, як гадалося. Керівництво «Лиссоди», незважаючи на досягнуті раніше домовленості, погашати заборгованість перед тепловиками не поспішає, мотивуючи своє рішення тим, що, мовляв, держава не повернула ПДВ. Утім, позитивних змін не сталося навіть після того, як податок на додану вартість надійшов на рахунок підприємства. Коштів за спожиті раніше пару тепловика так і не отримали. Натомість борги «Лиссоди» перед державним підприємством «Лисичанська ТЕЦ» зростають. На думку працівників заводу, нові господарі роблять

усе можливе, аби штучно загнати підприємство до боргової ями.

Нарешті світло в кінці тунелю наче з'явилося наприкінці 2009-го. В листопаді поновлюється подача газу на Лисичанську ТЕЦ. Її колектив, сприйнявши за чисту монету палкі обіцянки керівництва содового заводу терміново розрахуватися, відгукнувся по-діловому. Та невдовзі тепловика вкотре переконалися: платити їм нічого не збирається. Підприємство вимушене припинити подачу пари несумлінним партнерам. Між тим на заводі знову не виплачують зарплати, керівництво встановлює триденний робочий тиждень. Спроби трудового колективу прояснити ситуацію, з'ясувати перспективи, які очікують на кожного з працівників, адміністрація відверто нехтує.

Стомившись від невизначеності, содовики створюють власну незалежну профспілку. На підприємстві відбуваються мітинги, збори, лунають заклики до центральної та місцевої влад розібратися в ситуації. Виробників соди з Лисичанська в обласному центрі почули, до міста навідалися представники держадміністрації Луганщини, поцікавилися у керівника «Лиссоди» Геннадія Галунова щодо плану дій виходу підприємства з кризи. Фактами довели, що ані власник заводу, ані ті, хто представляє його інтереси, не виконали взятих на себе зобов'язань, чим фактично поставили існування підприємства під загрозу. Однак чіткої відповіді на свої запитання представники виконавчої влади області так і не дочекалися. Натомість Геннадій Галунов звинуватив у всіх негараздах керівників області, міського голову Лисичанська. За його словами, саме

вони через власну бездіяльність загнали підприємство в глухий кут, а тепер намагаються в будь-який спосіб змінити власника заводу, бо мають у тому особисту зацікавленість. Шкода лише, що жодного слова про те, в який же спосіб і в які терміни буде реанімовано виробництво, в цій заяві не пролунало. Без відповіді залишилися й питання сплати людям зарплатні та погашення боргів, що накопичилися, перед ТЕЦ.

Зустрітися та поговорити з нинішнім керівництвом заводу кореспонденту «Віча», на жаль, теж не пощастило. Пан Галунов, як сказали нам у приймальні, перебуває у терміновому відрядженні. Не виявилось на місці і його заступників. Тож прокоментувати непросту ситуацію просимо **міського голову Лисичанська Сергія ДУНАЄВА.**

— Незважаючи на те, що міська влада не має права втручатися у справи приватного підприємства, особисто я доклав максимум зусиль для врегулювання проблем

на підприємстві. Вирішував питання поновлення подачі газу на ТЕЦ, повернення ПДВ для «Лиссоди», особисто збирав за столом переговорів сторони конфлікту. Пан Галунов має рацію, маю в цій справі власний інтерес — це городяни, їхній добробут. І дуже шкода, що ці інтереси міської влади та власника заводу з виробництва соди не збігаються. Щодо моєї позиції, то й надалі обстоюватиму інтереси громади, боротимуся за збереження трудових колективів, зрештою,

кожного працівника. Окрім того, я зацікавлений, щоб підприємства, які перебувають на території міста, працювали стабільно. Адже від цього залежать надходження до бюджету. Насправді позиція дирекції не додає віри, що найближчим часом завод «Лиссода» запрацює. Ще раз наголошую, ми, себто влада міста, зробили все можливе, аби розв'язати проблеми, які там постали. Та, вочевидь, власник і керівництво підприємства дещо інакше бачать його перспективи, доцільність подальшого існування заводу. Не хочучі того образити, але з моменту приходу нового власника на це виробництво, ні на його вдосконалення, ні на запровадження нових технологій не було витрачено жодної копійки. Тож кальциновану соду, так необхідну для потреб місцевого склозаводу «Пролетарій», ми вимушені купувати аж у Криму. Чому? Та тому, що після модернізації виробництва кримчанам удалося істотно знизити вміст хлориду натрію у своїй продукції. Це досить істотний чинник під час вибору сировини. А якщо точніше й простіше: сьогодні використовувати продукцію, вироблену на ВАТ «Лисичанська сода», економічно не вигідно для споживача. Скажу більше, технічні фахівці склозаводу не раз висували «Лиссоді» вимоги з поліпшення якості кальцинованої соди, надавали їх разом із рекомендаціями, виконавши які, содовики могли б добитися кращого. Звісно, тоді «Пролетарій» міг би використовувати у виробництві саме нашу місцеву соду. Та, на жаль, ні власник, ні дирекція підприємства до порад не дослухалися. І так у всьому. У мене, наприклад, склалося враження, що інвестори, які нині прийшли на «Лиссоду», спрямову-

ють свій потенціал не на реанімацію й розвиток виробництва, а, навпаки, намагаються знищити навіть те, що існує. Розправившись у такий спосіб з українським конкурентом, без зайвого клопоту можна виходити зі своєю продукцією на наш ринок. Зверніть увагу, на полицях вітчизняних магазинів — переважно харчова сода, вироблена в інших країнах. Тож, гадаю, не помилюся, теперішнє керівництво «Лиссоди» докладає усіх зусиль, аби довести до банкрутства у найстисліші строки. І завдання міської влади не допустити зреалізувати цей сценарій до кінця. Звичайно, ми щиро раді, коли закордонний бізнес розвивається на наших теренах, укладає гроші в розвиток вітчизняної економіки, коли обидві сторони грають відкрито, за зрозумілими правилами. Та, як бачимо, буває й інакше. І промовистим прикладом є Лисичанський содовий завод. На мою думку, сьогодні необхідно дещо чіткіше, ретельніше визначати пріоритети для інвестора, обов'язки сторін, зобов'язання перед громадою, котра повинна володіти хоча б невеличкою часткою акцій підприємств, заводів установ тощо. Упевнений, якби люди тримали ситуацію під контролем, могли впливати на процеси, основною було б збережено.

Лисичанський содовий завод живе нині в напрузі. Люди страйкують, вимагають роботи, виплати зарплатні, погрожують знову перекрити дорогу. Якщо це не допоможе, обіцяють вдатися до рішучіших дій, а керівництво, як і раніше, уникає будь-якого спілкування з ними. Подейкують навіть, що на підприємстві введено процедуру санації.

Комітетак

Фото Миколи Білкіпіткова.

Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва Верховної Ради України рекомендує парламенту прийняти за основу проект закону про внесення змін до Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (щодо узгодження окремих положень). Законопроектом (реєстр. № 6214-2), підготовленим Кабінетом Міністрів, пропонується внести до чинного закону зміни, що передбачають, зокрема,

запровадження принципу державного контролю (нагляду), згідно з яким у складі центрального органу виконавчої влади може бути лише один контролюючий орган. Окрім цього, перелік підстав для здійснення позапланових заходів доповнюється новою підставою (настання аварії, смерті потерпілого внаслідок нещасного випадку або професійного захворювання), а також встановлюється строк (не менш як 30 робочих днів, якщо інше не встановлено законом) для усунення суб'єктом господарювання виявлених порушень вимог законодавства. На засіданні комітету було також розглянуто проекти законів про внесення до Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» щодо узгодження окремих положень (реєстр. № 6214), внесений народним депутатом В. Коновалюком, та щодо скорочення кількості контролюючих органів (реєстр. № 6214-1), поданий народним депутатом Н. Королевською. Члени комітету вважають, що під час підготовки урядового законопроекту до другого читання необхідно врахувати окремі положення депутатських проектів, — повідомляє інформаційне управління ВР.